

سمبولیسم اجتماعی در شعر مهرداد اوستا

شرافت ناصری^۱، دکتر شراره الهامی^۲

۱. دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد سنندج، گروه ادبیات، رشته ادبیات و زبان فارسی

۲. استادیار دانشگاه آزاد سنندج، گروه ادبیات، رشته ادبیات و زبان فارسی

*: نویسنده مسئول

چکیده

در دنیای هنر سبک ها با تحولات، افکار، دیدگاه و سلیقه های هنرمندان و مخاطبان عصر خود دچار تحولات بسیاری شده است، از سبک کلاسیک تا مدرن و پست مدرن. این تغییر و تحولات بیشتر از یک بازخواست اجتماعی نشأت گرفته و در طول دوره حیاتش دارای اصول و ایدئولوژی خاص خود گردیده و به مکتب تبدیل شده و گاهی نیز این روند برعکس انجام شده و از طراحی یک ایدئولوژی توسط گروهی به مکتب جدید می رسیم.

مکتب سمبولیسم یا نماد گرایی یکی از مکاتب ادبی و هنری است که در اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن بیستم در اروپا و آمریکا رواج یافت. سمبولیسم: هنر بیان افکار و عواطف، نه از راه شرح مستقیم، نه به وسیله تشبیه آشکار آن افکار و عواطف به تصویرهای عینی و ملموس، بلکه از طریق اشاره به چگونگی آن ها و استفاده از نمادهایی بی توضیح برای ایجاد آن عواطف و افکار در ذهن خواننده است.

سمبولیسم اجتماعی که یک جریان ادبی بود بر تحولات ادبی کشورها و همچنین ادبیات فارسی تاثیر گذاشت از سمبولیسم اجتماعی در ادبیات با نام شعر نو حماسی و اجتماعی یاد میشود که درون مایه اجتماعی و فلسفی دارد و با دراک، اندیشه و احساس خواننده سروکار دارد. اختناق بسیار شدید حاکم بر ایران در عصر استبداد سبب شد که شاعران در این دوره برای انتقاد از اوضاع سیاسی و اجتماعی زمان موجود به سرودن اشعار سیاسی و اجتماعی با نگاه سمبولیک روی آورند. بانگاهی دقیق و تحلیلی در اشعار مهرداد اوستا یکی از شاعران معاصر در می یابیم که بازتاب سمبولیسم اجتماعی در اشعار وی به وفور نمایان و مشهود است به همین دلیل پژوهشگر در این مقاله به روش تحلیلی- توصیفی و براساس منابع کتابخانه ای به بررسی جریان سمبولیسم اجتماعی در شعر مهرداد اوستا می پردازد و آنگاه با بررسی شعر شاعر یاد شده به تعریف سمبول شعر شاعر و عامل اصلی شکل گیری شعر وی پرداخته و آن را تحلیل می کند. نتیجه حاصل از این پژوهش نشان می دهد شاعران این سبک، طبق تعهد و رسالت اجتماعی خویش اوضاع حاکم بر جامعه را با زبان نمادین تصویر می کردند و از این طریق تلاش می کردند تا درد و رنج ملت ستمدیده را به صورت عینی تصویر کنند.

کلمات کلیدی: سبک سمبولیسم، سمبولیسم اجتماعی، نمادگرایی، شعر معاصر، مهرداد اوستا

^۱ : naserisharafat@gmail.com